

БИКОВСЬКИЙ Лев Юстимович (псевд. і крипт.: Л. Б., Бібліографічний мікроб; 10(22). 04. 1895, с. Вільховець, нині Звенигородського р-ну Черкаської обл. — 11. 01. 1992, м. Денвер, шт. Колорадо, США) — бібліотекознавець, бібліограф, журналіст. 1905–12 навч. у Звенигородській комерційній школі; 1912–14 — у Політех. інституті, 1914–15 — в Ліс. інституті (Петроград). Брав активну участь у діяльності української студентської громади. Один із організаторів української громади в Трапезунді (нині м. Трабзон, Туреччина), де надрукував свої перші статті. Від січня 1918 — співроб. МЗС у Києві, видавн. товариства «Друкар». 1920–21 працював у Всенар. б-ці України (нині НБУВ), був першим ред. ж. «Хроніка», який видавала б-ка. Книгознавчу діяльність Б. схвально оцінено в працях Ю. Меженка, Д. Балики, М. Ясинського 20-х рр. Від осені 1921 — на еміграції в Польщі, де 1921–22 навч. у Варшав. університеті й закін. курси бібліотекознавства при Варшав. публічній б-ці. Від кін. 1922 — у Чехо-Словаччині. Закін. Укр. госп. академію у Подєбрадах (1927). Працював в установах, пов'яз. з книговидавництвом; редагував та видав три зб. «Українського книгознавства» (1922). У 30-і рр. в Україні його ім'я було заборонене, а книжки опинилися у спецфондах. Перебування в Польщі (1928 — осінь 1944) стало головним періодом у науково-дослідній бібліологічній діяльності Б. Працював у Варшав. міській публ. б-ці: завідувач відділу комплектування (1928–44), одночасно ред. бібліотеч. журналу (1929–38); дир., викл. Вищих курсів бібліотекознавства (1942–44). Від січня 1945 — в Німеччині, в різних таборах для переміщ. осіб. Разом з Ю. Липою організував Укр. Чорномор. інститут, сприяв створенню Укр. Суходолового, мор. та океаніч. інституту. Згодом був зайнятий журналіст. працею, пере-

видав низку своїх книгознав. робіт. Брав участь у розбудові УВАН, у якій очолив книгознавчу комісію. Влітку 1949 емігрував до США. В Нью-Йорку — чл. управи УВАН, секр. книгознав. секції й Чорномор. комісії, заступник голови. 1954 переїхав до Денвера, працював у місц. публ. б-ці (1954–63), секр. Денвер. групи УВАН, разом із Л. Винаром відновив діяльність Укр. бібліол. інституту. Від 1963 — співроб. ж. «Український історик», один із засн. Укр. істор. товариства. Від 1971 — асист. проф. Укр. тех. екон. інституту в Мюнхені. Творча спадщина — понад 500 праць, частина з них надрукована і зберігається в архівах України і США. Друкувався у часоп.: «Бібліологічні вісті», «Бібліотечний журнал», «Українське книгознавство», «Українська книга», «Книголюб», «Bibliotekarz», «Самостійна Україна», «Український історик», «Визвольний шлях». Автор теор. розвідок з проблем книгознавства «Замітки про книгознавство та книгоживання» (1923), «Книжна справа в Чехо-Словаччині» (1926), «Книгознавство, бібліографія та бібліотекознавство: Програма» (1933), «Департамент книги України: Проект» (1942), «Українські книгознавчі періодики і збірники 1-ї пол. 20 ст.» (1978). Переклав з чеської працю Л. Жівного «Нове завдання книгозбірень та інформаційні установи» (1936). Осн. теор. праці: «Бібліографія: Що таке бібліографія» (1920), «Замітки про чеську бібліографію» (1927) та бібліогр. покажчики «Materiały do słownika biobibliograficznego bibliotekarzy polskich i obcych Dymitro Bałyka» (1934–35), «Туреччина: Бібліографічні матеріали» (1940), «Іван Опанасович Шовгенів. 1874–1943: Біобібліографічні матеріали» (1943; 1947; 1948), «Матеріали до бібліографії Юрія Липи (1917–1948)» (1947), «Соломон Ізраїльович Гольдельман. 1885–1974: Біобібліографічні матеріали» (1976), «У службах українській книжці: Біобібліографія» (Денвер, ч. 1, 1972; ч. 2, 1981; Л.; Нью-Йорк, 1997). Питанням теорії та історії бібліотеч. справи присвяч. праці «Національна бібліотека української держави» (1918; Берлін, 1922; 1923; 1947), «Бібліотечна справа в Чехо-Словаччині» (1927), «Бібліотечна педагогіка» (1938), «Варшавські бібліотеки в серпні, вересні і жовтні 1944 р.» (1947), «Книгарні-бібліотеки-Академія: Спомини» (Мюнхен; Денвер, 1971). Становлять інтерес публікації, присвяч. геополіт. ситуації України та питанням новіт. історії: «Чорноморський простор: Атлас» (1941), «Великодержавні проблеми України» (1942), «Україна над океаном» (1945; 1946), «Шестиліття діяльності Українського Суходолового, морського та океанічного інституту» (1946), «Апостол новітнього українства: Юрій Липа» (1947), «Двадцять літ науково-організаційних зусиль на заході ЗСА (Денвер. група УВАН) 1954–1974» (Денвер, 1974). Б. належать також науково-

публіцистичні праці про діячів української науки та культури: М. Ветухова, В. Дубровського, С. Єфремова, А. Кримського, В. Кузева, М. Міллера, В. Міяковського, О. Лотоцького, В. Проходу, С. Рудницького, В. Тимошенка, К. Широцького. У серії мемуарів відбився понад 50-річний життєвий та твор. шлях Б.: «В Петрограді: Спогади з 1912–1915» (1964), «На Північному фронті» (1965), «На Кавказько-Турецькому фронті» (1968), «Ваймарські часи. Споми́ни з 1945» (Денвер, 1970), «3 Генеральної губернії до Вартегау» (1973). Окремі твори Б. видані англ., нім., чес., франц. та італ. мовами. З нагоди 100-річчя Б. в Україні відбулися науково-практичні конф. у Києві. 5 жовтня 1995 в урочищі Привороття (Черкаської обл.) встановлено пам'ят. камінь Б.

Основні праці

Український науковий інститут книгознавства. Подєбради, 1925; В справі педагогіки бібліотечної. Варшава, 1938; Польське повстання у Варшаві 1944 р.: Споми́ни очевидця. Лондон, 1963; Ю. І. Липа // УІ. 1964. № 4; Професор Василь Дубровський 1897–1966 // Там само. 1966. № 1–2; М. О. Міллер, 1883–1968 // Там само. 1968. № 1–4; Мої зустрічі з Сергієм Єфремовим // Там само. 1976. № 1–4; Наша співпраця: Риси до портрета Л. Винара // Там само. 1981. № 1–4.

Рекомендована література

1. K. Migon. Księgoznawstwo Ukraińskie w Dwudziestoleciu Międzywojennym. Wrocław, 1970;
2. Винар Л. Л. Ю. Биковський // УІ. 1993. № 1–4;
3. Його ж. 100-річчя з дня народження доцента Левка Биковського // Там само. 1995. № 1–4;
4. Козакова Н. В. Український книгознавець Л. Биковський – кореспондент Українського наукового інституту книгознавства // Історія бібліотеч. справи в Україні: Зб. наук. пр. К. 1995. Вип. 1;
5. Її ж. Левко Устимович Биковський // Україна. Наука і культура: Щорічник. К., 1996. Вип. 29;
6. Ольховик Н. Читання до 100-річчя від дня народження Л. Биковського // БВ. 1996. № 1;
7. Ківшар Т. Левко Биковський як історик українського книжкового руху // Там само;
8. Ковба Ж. Внесок Л. Биковського у формування концепції національно-державної книжкової справи України // Там само;
9. Винар Л. Лев Биковський. Життя і діяльність: Біогр. нарис // Биковський Л. У службах українській книжці. Л.; Нью-Йорк, 1997.

Г. П. Герасимова, Н. В. Казакова

Бібліографічний опис:

Биковський Лев Юстимович / Г. П. Герасимова, Н. В. Казакова // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2003. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-41806>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).